

Eğitim Programları ve Öğretim Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerine İlişkin Bir Meta-Değerlendirme Çalışması (2019-2021)

¹Emine AKKAŞ BAYSAL & ²Kerim KIRAT

Öz

Bu araştırmada Eğitim Programı ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerindeki eğilimin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Yöktez veri tabanına kayıtlı Eğitim Programları ve Öğretim alanında 2019-2021 yılları arasında yapılan 554 yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Tezlerin incelenmesinde nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi modeli kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; son yıllarda Eğitim Programı ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin sayısında bir azalma olduğu görülmüştür. Üniversitelere göre tez dağılımı birbirine yakın seviyededir. Kadın araştırmacılarının sayıları daha fazladır. Nicel araştırma yöntemlerinin daha fazla tercih edildiği belirlenmiştir. Örneklem grubu olarak en fazla öğretmenlerle çalışılırken örneklem sayısının çok yüksek tutulmadığı görülmüştür. Öğretim stratejileri, öğretmen ve öğrencilerin öz-yeterlilikleri, eğitim programları ve değerlendirme, öğretim yöntem ve tekniklerinin derslere etkisi, öğretmen eğitimi, düşünme becerileri, eğitimde bilişim teknolojileri ve yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştığı güçlükler konu eğilimleri olarak tespit edilmiştir. Araştırmacılar tezlerin büyük çoğunluğunda geçerlik ve güvenilirlik analizlerini yeniden yapmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Programı ve Öğretim, yüksek lisans tezleri, doküman inceleme

A Meta-Evaluation Study on Master's Theses in Curriculum and Instruction (2019-2021)

Abstract

In this research, it is aimed to determine the trend in the master's theses in the field of Curriculum and Instruction. For this purpose, 554 master's theses written between 2019-2021 in the field of Curriculum and Instruction registered in the Yöktez database were reached. In the examination of theses, document analysis model, one of the qualitative research methods, was used. The obtained data were analyzed by content analysis method. As a result of the research; In recent years, it has been observed that there has been a decrease in the number of master's theses in the field of Curriculum and Instruction. The thesis distribution according to universities is close to each other. The number of female researchers is higher. It has been determined that quantitative research methods are preferred more. More work was done with teachers as a sample group. It was observed that the number of samples was not kept very high. Instructional strategies, teachers' and students' self-efficacy, curricula and assessment, the effects of teaching methods and techniques on courses, teacher training, thinking skills, information technologies in education, and difficulties faced by foreign students were identified as subject trends. Researchers have re-done the validity and reliability analyzes in the majority of theses.

Key Words: Curriculum and Instruction, master's theses, document review

¹Dr. Öğretim Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye, ebaysal@aku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5711-0847

²**Corresponding Author: Yüksek Lisans Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye, kerim-20@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-1874-8722

Giriş

Eğitim programı; bir eğitim kurumu tarafından, Milli Eğitim Bakanlığı'nun amaçları doğrultusunda çocuk, genç ve yetişkinlere yönelik faaliyetler bütünüdür (Varış, 1996). Daha kapsamlı bir tanımla eğitim programı; toplumun beklentileri (Kültür, siyaset, felsefe, ekonomi, din vb.) ile kişilerin ihtiyaçları doğrultusunda belirlenen özelliklerin kazandırılması için yürütülen öğrenme-öğretme yaşantılarıdır (Oliva, 2009; Sarıgöz, 2016; Ornstein ve Hunkins, 2017). Eğitim programları çerçevesinde belirlenen bu kazanımların bireylere aktarılabilmesi ancak öğretim ile mümkündür. Öğretim; bireyin öğrenebilmesine katkı sağlayan dış kaynaklı olay kümelerinin planlanarak uygulanabilmesi ve süreç sonunda değerlendirilebilmesidir (Erbilge, 2019). Demirel (2007) ise öğretim eylemine okulu dahil ederek öğretim işini, bir plan ve program dahilinde, okul çatısı altında yapılan davranış değişikliği olarak tanımlamıştır. Öğretim işi bireyin bilgi ve davranışlarında olumlu etkiler bırakabilirse bu duruma eğitim denilebilir. Bu nedenle öğretim işi mutlaka bir program dahilinde gerçekleştirilmesi gerekir. İşte bu noktada öğretim programlarına ihtiyaç duyulur. Öğretim programı tasarlanan eğitim programlarının işlevsel olabilmesi amacıyla gerçekleştirilecek olan öğretim programlanmasıdır. Bir başka deyişle; herhangi bir ders öğretimiyle alakalı bütün etkinliklerin yer aldığı plandır. Hedeflerin, içeriğin, öğrenme-öğretme etkinliklerinin, yöntemin, materyallerin ve değerlendirmelerin ne şekilde yapılması gerektiğini içeren yazılı planlardır (Görgen, 2014). Genel anlamda eğitim gerçekleşmesi izlenmesi gereken yollar şu şekilde gösterilebilir.

Şekil-1: Eğitimde Program Hiyerarşisi

Eğitimin gerçekleşebilmesi için öncelikle bir eğitim programına ihtiyaç duyulur. Bu eğitim programında kazandırılması gereken kazanımlar belirlendikten sonra öğretim aşamasına geçilir. Öğretimin planlı bir ve programlı bir biçimde gerçekleşmesi için öğretim programları hazırlanır. Hazırlanan öğretim programları doğrultusunda ders programları belirlenir. Ardından ders programı doğrultusunda ünite planı ve son aşamada da ders planı hazırlanır. Bu süreç sağlıklı bir biçimde yürütülünce eğitim gerçekleşmiş olur.

Dünya Genelinde Eğitim Programları ve Öğretim Alanının Tarihçesi

Özellikle Avrupa ve Amerika kıtasında klasik eğitim anlayışlarına getirilen eleştiriler modern bir eğitim programı anlayışına zemin hazırlamıştır. Avrupa'da yaşanan Reform hareketleriyle birlikte klasik eğitim anlayışının dar boyutları daha net bir biçimde ifade edilmiş ve 20. yüzyıl ile birlikte çağın gereksinimlerini karşılayamadığı düşüncesi hakim olmaya başlamıştır (Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015). 20. yüzyıldan itibaren artık eğitim programları sadece içerik veya konu alanı olmaktan ziyade bir bilim gibi görülmüştür. Öğrenci odaklı, üretim odaklı programın içeriğindeki bu anlayış farkı dönemin bilim insanlarının görüşlerinden etkilenerek klasik eğitim anlayışına karşı çıkmış ve bilim odaklı bir anlayış haline almıştır (Tanner ve Tanner, 2007). Bu yeni anlayışta birey odak noktası haline gelmiştir.

20. yüzyılda eğitim programları üzerine yapılan çalışmalar, eğitim programı adına önemli katkılar sunmuştur. İlk olarak 1918 yılında Bobbit tarafından kaleme alınan “The Curriculum” adlı kitap program geliştirme aşamalarını ele alan ilk kitap olarak karşımıza çıkmaktadır (Aktan, 2015). Bobbit gibi Charters da program geliştirme alanında önemli çalışmalar yapmıştır. Charters’e göre program oluşturma süreci dört temel adımda gerçekleşir. Bunlar amaçların belirlenmesi, amaçların hedef ve faaliyetlere ayrılması, çalışma alanlarına uygun olup olmadığının belirlenmesi ve değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesidir (Orstein ve Hunkins, 2013). Bobbit ve Charters yaptıkları çalışmalarla “Eğitim Programları ve Öğretim” alanında davranışçı ve bilimsel yaklaşımın ilkleri olarak bilinirler (Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015). 1949’da Tyler program geliştirme adına çalışmalar yapmış ve Tyler Modeli’ni geliştirmiştir. Bu model dört ana aşamadan meydana gelmektedir. Bunlar, eğitsel içerikli amaçların saptanması, eğitsel faaliyetlerin seçilmesi, bu faaliyetlerin organizasyonunun yapılması ve belirlenen eğitsel amaçlara ulaşılabilme durumunun incelenmesidir (Tyler, 1969). 1962 yılında Hilda Taba’nın geliştirmiş olduğu Taba Modeli program geliştirme adına önemli katkılar vermiştir. Zira bu model günümüzde halen geçerliliğini korumaktadır. Bu model; ihtiyaç analizi, amaçların formülleştirilmesi, içeriğin belirlenmesi, içerik düzenlemesi, öğrenme deneyimi seçimi, öğrenme faaliyetlerinin oluşturulması ve değerlendirme adımlarından meydana gelmektedir (Taba, 1962).

1970’li yıllara gelindiğinde özellikle Amerika kıtasında William F. Pinar’ın öncüsü olduğu “yeniden kavramsallaştırma” (reconceptualism) hareketi temsilcileri eğitim programlarının davranışçı yapısına ciddi eleştiriler getirmişlerdir (Bümen ve Aktan, 2014). Bu temsilcilere göre program yalnız uygulanmaktan ve değerlendirilmekten ibaret değil, aynı zaman da anlaşılması gereken bir yapıdır (Pinar, Reynolds, Slattery ve Taubman, 2004). Bu görüş ile birlikte standartlaştırılmış bir eğitim programı anlayışı yerine daha bireyselleştirilmiş eğitim programları üzerine odaklanılmıştır. Günümüzde de dünya genelinde eğitim programları üzerine tartışma ve arayışlar devam etmektedir.

Türkiye’de Eğitim Programları ve Öğretim Alanının Tarihçesi

Türkiye’deki eğitim programları ve öğretim alanının temeli 1965 yılında Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi bünyesinde oluşturulan Eğitim Bilimleri Kürsüsü’ne kadar inmektedir (Tanju, 1990). 1965 yılında lisans ve 1969 yılında lisansüstü düzeyinde açılan Eğitim Programları ve Öğretim alanının amacı Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde eğitim veren kurumlar için eğitim programı uzmanı yetiştirmektir. 1997 yılına kadar bu amaçla lisans ve lisansüstü düzeyinde faaliyet gösteren bu bölümün lisans düzeyi, mezunlarının iş bulmakta zorlanması sebebiyle YÖK tarafından kapatılmıştır (Gömleksiz ve Bozpolat, 2013). 1997 yılından itibaren Eğitim Programları ve Öğretim bölümü faaliyetlerini lisansüstü düzeyde devam ettirmektedir (Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015). Günümüzde de pek çok üniversitenin lisansüstü bölümünde Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalı alanında yapılan araştırmalardan önce Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalının tarihsel sürecinin bilinmesi, araştırmacının nitelikli bir ürün ortaya koymasına olanak tanımaktadır. Kavcar (1976) Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalının amacının eğitimde kullanılacak ilke, yöntem ve tekniklerle, farklı kademelere rehberlik etmesi umulan programların geliştirilmesine ait alanlarda farklı bakış açıları kazandıran ders ve faaliyetlere lisansüstü düzeyde yer vermek olduğunu belirtmiştir. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalı yüksek lisans programında da amaç şu şekilde ifade edilmiştir: Örgün/yaygın eğitim kurumlarında ve kamu kurumları ile özel kurumlar bünyesindeki eğitim birimlerinde eğitim öğretim programlarının geliştirilmesini ve öğretim etkinliklerinin etkili ve verimli olmasını sağlayıcı bilgi, beceri ve tutumları kazandırarak öğrencilerin program geliştirme alanında uzmanlaşmalarını sağlamak (<https://epo.sakarya.edu.tr/> Erişim Tarihi: 27.07.2022) Bu iki amacın yıllar geçse de değişmediği görülmektedir. Tarihsel sürecin bilinmesi, bu anabilim dalının amacının bilinmesini de beraberinde getirmektedir. Böylece araştırma yapılan alanın amacına uygun araştırmalar ortaya konabilir. Aynı şekilde yapılan araştırmaları inceleyen bu ve buna benzer

araştırmalarda da yapılan tez araştırmalarının Eğitim Programı ve Öğretim anabilim dalının amacına uygun olup olmadığı tespit edilebilir.

Yapılan Araştırmaların İncelenmesinin Eğitim Programı ve Öğretim Anabilim Dalı Açısından Önemi

Gerek dünyada gerekse Türkiye’de eğitimin programlanmasına ve öğretimin bu program doğrultusunda yapılmasına yönelik faaliyet gösteren bu alanda yürütülen araştırmalar, yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri içerik ve uygulama açısından büyük önem taşımaktadır. Yapılan araştırmaların takibi, bu araştırmaların yıllara göre dağılımı, bu dağılımda pay sahibi olan üniversitelerin hangileri olduğu, araştırmayı yürüten araştırmacıların cinsiyetleri, hangi araştırma yöntemlerinin daha fazla tercih edildiği, veri toplama yöntemlerinden hangilerine başvurulduğu, çalışılan örneklem grubunun hangi gruplardan seçildiği, örneklem grubunun büyüklüğü, hangi konuların daha fazla tercih edildiği, veri toplama araçlarının geçerlilik ve güvenilirliklerin yeniden yapıp yapılmadığı, kullanılan veri toplama araçlarının geliştirilmiş olan veri toplama araçları mı yoksa araştırmacı tarafından mı geliştirildiği gibi ölçütler yapılan farklı araştırmalarla takip edilmiştir (Altın, 2004; Hazır Bıkmaz, Aksoy, Tatar ve Atak Altınyüzük 2010; Saracaloğlu ve Dursun, 2010; Özkal,2020). Yapılan araştırmaların bu şekilde takip edilmesi eğitim programları ve öğretim anabilim dalının yıl bazında ne kadar tercih edildiğini belirlemiştir. Ayrıca üniversitelerin bu anabilim dalında ne kadar tez verdiği tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin yüksek lisans yapmak için bu üniversiteleri tercih etmesine olanak tanyabilir. Araştırmacının cinsiyeti konusunda yıllara göre dağılımın ne yönde olduğu tespit edilmiştir. Böylece yüksek lisans yapmak isteyen öğrencilerin oluşabilecek olumsuz cinsiyet algısının önüne geçilmiştir.

Araştırmalarda seçilen araştırma yöntemleri açısından da incelemeler yapılmıştır. Örneğin; Özkal (2020) ve Kozikoğlu ve Senemoğlu (2015) yaptıkları araştırmalarda en çok kullanılan yöntemin karma araştırma yöntemi olduğunu tespit etmişken Bıkmaz, Aksoy, Tatar, ve Atak Altınyüzük (2013) en çok nicel araştırma yönteminin tercih edildiği sonucuna varmıştır. Bu durum yüksek lisans yapan ya da yapmak isteyen öğrencilerin araştırma yöntemine karar vermesine yardımcı olabilir. Aynı şekilde veri toplama yöntemlerinin tezlerde seçilme sıklığı da öğrencilerin bu yöntemleri tercih etmesinde etkilidir. Çalışılan örneklem grubunun büyüklüğü ve bu grupların kimlerden seçildiği karar aşamasında olan bir yüksek lisans öğrencisinin karar vermesine kolaylık sağlayabilir. Nitekim birçok araştırmada örneklem büyüklüğüne ve çalışılan grupların kimlerden seçildiğine yer verilmiştir (Ozan ve Köse, 2014; Aşıroğlu, 2020; Özkal, 2020).

Veri toplama araçlarının geçerlilik güvenilirliğinin yüksek olması veri araçlarının sağlıklı sonuçları vermesi açısından önemlidir. Bu nedenle veri toplama araçlarını geliştiren kişinin yanı sıra araştırma yapan kişinin de veri araçlarının geçerlilik ve güvenilirliğini test etmesi verilerin sağlıklı bir biçimde toplanabilmesine olanak tanır. Araştırmada veri toplama araçlarının araştırmacı tarafından yapılması araştırmacıya daha fazla deneyim kazandıracaktır. Bir veri toplama aracının nasıl hazırlanması gerektiğini, hangi aşamalardan geçmesi gerektiğini deneyimleyen araştırmacı araştırma sürecinde hem daha fazla motive olabilir hem de kendine güveni artabilir.

Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalında yapılan araştırmaların konu eğilimlerinin belirlenmesi (Altın, 2004; Demirel, 2007; Demirel, Ayvaz ve Köksal, 2008; Özdemir ve Arı, 2008; Saracaloğlu ve Dursun, 2010;Gömlüksiz ve Bozpolat, 2013), tezlerde seçilen konuların neler olduğunun tespit edilmesi, hangi konuların çok fazla çalışıldığının hangi konuların ise daha az çalışıldığının ortaya konması açısından büyük önem arz etmektedir. Bu şekilde konuların tespit edilmesi bu anabilim dalında yüksek lisans yapacak öğrenciler için birer kılavuz niteliği taşımaktadır.

Lisansüstü Eğitimde Eğitim Programları ve Öğretim

Lisansüstü eğitim; sorgulayan, araştıran, eleştiren, üreten, toplumsal ve bireysel gelişimlere olanak sağlayan bir eğitim olarak tanımlanabilir. Günümüzde birçok üniversitenin farklı enstitülerinde lisansüstü eğitim verilmektedir. Farklı alanlarda açılan birçok lisansüstü program bireylerin kendi alanlarında gelişimlerine olanak sağlamaktadır. Lisansüstü eğitim programlarından birisi olan Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalı 1997 yılından bu yana öğrenci kabul ederek yazılan yüksek lisans ve doktora tezleri ile eğitim alanına ciddi katkılar vermektedir. Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalı öğrencilerin lisansüstü düzeyde eğitim bilimleri alanında bilgilerinin, becerilerini ve anlayışlarını geliştirerek program geliştirme, değerlendirme ve bilimsel araştırma yapabilme becerileri kazandırmayı hedefler. Bu doğrultuda öğrencilere Eğitim Programları ve Öğretim alanında uzmanlık kazandıracak kazanımlar verir (Atik Kara, Kürüm Yapıcıoğlu ve Sever, 2020). Özellikle eğitimin bir plan ve program dahilinde ilerletilebilmesi için bu programı hazırlayan uzmanlara ihtiyaç vardır. Bu uzmanların yetiştirilmesinde ilk basamak olan lisansüstü eğitim bu nedenle önemli bir konum işgal etmektedir (Alhas, 2006). Lisansüstü eğitimini tamamlayan öğrenciler doktora yapma aşamasına geçebilirler.

Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalı program geliştirme sürecinin aşamaları için gerekli bilgi, beceri, tutum ve yeterliliğe sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlar (Şahin, Ökmen, Boyacı, Kılıç ve Adıgüzel, 2018). Bu amaç doğrultusunda eğitimin programlanması ve öğretim ilke ve yöntemlerine uygun öğretim faaliyetlerinin yürütülmesi konusunda uzmanlaşmak isteyen öğrenciler bu alanı tercih etmektedirler. Ayrıca 2022 yılı itibarıyla 61 üniversitede lisansüstü eğitim veren bu anabilim dalına ayrılan kontenjanlar da öğrencilerin bu alanı seçmelerinde önemli bir faktördür.

Ortaya koyduğu amaç ve misyon ile eğitimin önemli bir bileşeni olan Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalında yazılan yüksek lisans ve doktora tezleri de büyük önem taşımaktadır. Zira bu tezlerde elde edilen sonuçlar doğrultusunda yapılacak olan çalışmalar eğitimin gelişiminde kilit bir rol üstlenebilir.

Eğitim Programı ve Öğretim Alanı İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Literatürde Eğitim Programları ve Öğretim alanında kapsamında yazılan yüksek lisans ve doktora tezlerini inceleyen birçok araştırma mevcuttur (Altın, 2004; Demirel, 2007; Demirel, Ayvaz ve Köksal, 2008; Özdemir ve Arı, 2008; Saracaloğlu ve Dursun, 2010; Bıkmaz, Aksoy, Tatar, ve Atak Altınyüzük, 2013; Gömlüksiz ve Bozpolat, 2013; Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015; Özkal, 2020). Altın (2004) yapmış olduğu araştırmada; Eğitim Programları ve Öğretim alanında, 1985-2002 yılları arasında yapılan yüksek lisans tezlerini incelemiştir. Araştırma kapsamında Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi'nde yapılan 397 yüksek lisans tezi araştırılmıştır. Sonuç olarak tez konularının genelde ilköğretim ve ortaöğretim kademesine yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Özellikle program geliştirme ve değerlendirme çalışmalarının tez konusu olarak yeteri kadar tercih edilmediği görülmüştür. Hazır Bıkmaz, Aksoy, Tatar ve Atak Altınyüzük (2010) Eğitim Programları ve Öğretim alanı kapsamında yapılan 251 doktora tezini incelemiştir. Araştırmaya dahil edilen tezler 1974-2009 yılları arasında kapsamaktadır. Elde edilen bulgulara göre; öğrenme ve öğretme yaklaşımları, öğrenme tarzları, öğretmen yetiştirme ve programın değerlendirilmesi konularına ağırlık verildiği görülmüştür. Ayrıca ilköğretim ile yükseköğretim programları daha çok tercih edilmiştir. Saracaloğlu ve Dursun (2010) Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan 59'u yüksek lisans, 13 doktora tezi olmak üzere toplam 72 tezin incelemesini yapmıştır. Tezlerde daha çok ders programı, öğrenme-öğretme yaklaşımları, teknoloji gibi konular tercih edilirken model olarak da tarama ve deneysel modellerin daha fazla kullanıldığı görülmüştür. Gömlüksiz ve Bozpolat (2013) tarafından yapılan araştırmada ise 2012 yılı itibarıyla ülkemizde Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan 243 yüksek lisans tezi ile 48 doktora tezi incelenmiştir. Sonuç olarak program değerlendirme, öğretme modelleri, öğretim yöntem ve teknikleri ile öğrenme stilleri konularının ağırlıklı olduğu görülmüştür. Ayrıca tezlerde en çok tarama modelinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Yine aynı araştırma sonucunda örneklem ve çalışma grubu olarak en çok öğretmenlerin tercih edildiği belirlenmiştir. Kozikoğlu ve Senemoğlu (2015) tarafından yapılan araştırmada ise 2009-2014 yılları arasında Eğitim Programları ve

Öğretim alanında yazılan 121 doktora tezi incelenmiştir. Öğretme-öğrenme yöntemleri, eğitim programları ve değerlendirme, öğretmen eğitimi gibi konular ön plana çıkmıştır. Ayrıca tarama modellerinin daha fazla tercih edildiği ve karma yöntemin diğer yöntemlere göre daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir. Özkal (2020) tarafından yapılan çalışmada ise 2015-2019 yılları arasında Eğitim Programları ve Öğretim alanı kapsamında yazılan 201 doktora tezinin analizi yapılmıştır. Diğer araştırma sonuçlarıyla benzer şekilde, öğretme-öğrenme yöntemleri, öğretmen yetiştirme, program geliştirme ve değerlendirme konularının daha çok tercih edildiği görülmüştür.

Araştırmalar sonuçları itibarıyla kapsadıkları yıllardaki üniversitelere, konuya, kullanılan araştırma yöntemlerine, örneklem gruplarına göre dağılımları inceleyerek hem o dönemin betimsel analizini yapmışlar hem de sonraki yıllarda yapılacak olan araştırmalar için kılavuz olmuşlardır. Bu açıdan literatüre önemli bir katkı sunmuşlardır. Aynı şekilde bu çalışmada da benzer değişkenlerle (üniversite, konu, yöntem, örneklem grupları) 2019-2021 yılları arasındaki mevcut durumun analizi yapılmıştır.

Araştırmanın Önemi

Literatür taraması sonucu Eğitim Programları ve Öğretim alanı üzerine yüksek lisans ve doktora alanında birçok araştırmanın yapıldığı görülmüştür (Altın, 2004; Demirel, 2007; Demirel, Ayvaz ve Köksal, 2008; Özdemir ve Arı, 2008; Saracaloğlu ve Dursun, 2010; Bıkmaz, Aksoy, Tatar, ve Atak Altınyüzük, 2013; Gömleksiz ve Bozpolat, 2013; Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015; Özkal, 2020). Araştırmaların güncelliğini sadece yapıldıkları dönem itibarıyla koruduğu ilerleyen yıllarda ise bu güncelliğini yitirdiği görülmektedir. Bu araştırma kapsamında incelenen yıllara yakın olan tezlerin ise daha çok doktora tezi olduğu tespit edilmiştir. Oysa son dönemde Eğitim Programları ve Öğretim alanı kapsamında yazılan yüksek lisans tezlerinin sayısı bir hayli artmıştır. Bu çalışmadaki değişkenler önceki araştırmalarla benzerlik gösterse de, araştırma ile son dönemde (2019-2021) yazılan yüksek lisans tezlerinin incelenmesi yapılarak daha güncel bilgilerin verilmesi hedeflenmektedir. Aynı zamanda araştırma ile 2019-2021 yılları arasındaki mevcut durumu ortaya konarak ilerleyen yıllarda yapılması planlanan araştırmalara kılavuzluk edilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın nihai amacı; 2019-2021 yılları arasında Eğitim Programları ve Öğretim alanı kapsamında yapılan yüksek lisans tezlerine ait araştırma eğilimini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

Eğitim Programları Ve Öğretim Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinde;

- 1) Yıllara göre dağılım nasıldır?
- 2) Üniversitelere göre dağılım nasıldır?
- 3) Araştırmacının cinsiyetine göre dağılım nasıldır?
- 4) Uygulanan yönteme göre dağılım nasıldır?
- 5) Veri toplama yöntemlerine göre dağılım nasıldır?
- 6) Çalışılan örneklem grubuna göre dağılım nasıldır?
- 7) Örneklem grubunun büyüklüğüne göre dağılım nasıldır?
- 8) Seçilen konulara göre dağılım nasıldır?
- 9) Kullanılan veri toplama araçlarının geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmış mıdır?
- 10) Kullanılan veri toplama araçlarının araştırmacı tarafından geliştirilme durumları nasıldır?

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma kapsamında incelenecek olan yüksek lisans tezleri 2019 yılı ile 2021 yılı mart ayı sonuna kadar Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanına kayıtlı olan yüksek lisans tezleriyle sınırlandırılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma bir meta değerlendirme çalışması olarak tasarlanmıştır. Stufflebeam (1978; 18), meta-değerlendirmeyi, “değerlendirmenin yararlık, uygulanabilirlik, etik ve teknik yeterliği hakkında betimsel ve yargısal bilgileri toplama ve kullanma süreci” olarak ifade etmektedir. Brinkerhoff, Brethower, Nowakowski ve Hluchyj (1983; 65) ise meta-değerlendirmenin; çalışmanın amaç ve sorularının değerini ve sağlamlığını değerlendirmek, çalışmanın deseninin sağlam olup olmadığını, uygun uygulanıp uygulanmadığını belirlemek, veri toplama yöntemleri ve bu yöntemlerle toplanan bilgilerin konuyla olan ilgi düzeyini ve niteliğini değerlendirmek, veri analizlerinin ve analiz yorumlarının doğruluğu ve yeterliğini değerlendirmek, çalışma raporunu düzen, yeterlik ve yararlık yönlerinden değerlendirmek amacıyla yapıldığını ifade etmiştir. Bu çalışmada belirlenen yıllardaki eğilimi belirlemek amacıyla bu şekilde tasarlanmıştır. Ayrıca, araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Özel ya da resmi dokümanlar nitel araştırmalar açısından önemli veri kaynaklarıdır (Creswell, 2005). Bu araştırmada da doküman olarak 2019-2021 yılları arasında Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalında yapılan yüksek lisans tezleri incelenmiştir.

Çalışma Evreni

Bu araştırmada incelenen yüksek lisans tezlerine YÖK Ulusal Tez Merkezi web sitesi üzerinden ulaşılmıştır. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tarama.jsp> sayfasında anabilim dalı olarak “Eğitim Programları ve Öğretim” alanı seçilmiş ve tez türü sekmesinde “yüksek lisans” tezleri işaretlenmiştir. Araştırma 2019-2021 yıllarını kapsadığı için yıl sekmesinden 2019-2021 yılları olarak arama daraltılmıştır. Tarama sonucunda 568 yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Bu tezlerden 14 tanesine erişim sağlanamamıştır. Çıkarılan tezler sonrasında kalan 554 yüksek lisans tezi incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Veriler analiz edilirken nitel araştırma yöntemi veri analizi tekniklerinden olan içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi benzer verileri belli kavram ve temalar içinde birleştirmek ve okuyucunun anlayacağı şekilde düzenleyip yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). İçerik analizi aynı zamanda görüşme metinlerinde, günlüklerin analizinde veya dokümanlar gibi yazılı veri kaynaklarında da kullanılmaktadır (Patton, 2002). Bu araştırmada da incelenen yüksek lisans tezleri yazılı belge niteliğinde olduğu için ve belli değişkenler açısından kategorize edildiği için içerik analizi kullanılması uygun görülmüştür.

Yapılan doküman incelemesinde ulaşılan 554 yüksek lisans tezi T1, T2, T3... şeklinde tek tek kodlanmıştır. Tezler yıl, üniversite, cinsiyet, uygulanan araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, çalışılan örneklem grubu, örneklem grubunun büyüklüğü, konu, geçerlilik ve güvenilirlik analizi ve veri toplama araçlarının araştırmacı tarafından geliştirilmesi bazında incelenerek tablolar oluşturulmuş, bu tablolarda her bir kategoriye ait yüzde ve frekanslar belirtilmiştir. Uygulanan araştırma yöntemleri nicel, nitel, karma ve meta analiz olarak dört grupta toplanmıştır. Veri toplama yönteminde kaç adet veri toplama aracı kullanılmışsa hepsi ayrı bir kategori olarak değerlendirilmiştir. Çalışılan örneklem grubunda kaç farklı grup var ise (öğretmen, öğretmen+öğrenci vb.) ayrı bir kategori olarak alınmıştır. Örneklem büyüklükleri kategorize edilirken literatürdeki farklı araştırmalar incelenmiş (Ozan ve Köse, 2014; Aşıroğlu, 2020; Özkal, 2020; Sönmez ve Özer AYTEKİN, 2020), buna göre araştırmacı tarafından örneklem büyüklükleri kategorize edilmiştir. Konu dağılımında öncelikle literatür taraması yapılmış ve benzer araştırmalardaki konu dağılımlarından faydalanılmıştır (Bıkmaz, Aksoy, Tatar, ve Atak Altınyüzük, 2013; Gömlüksiz ve Bozpolat, 2013; Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015). Tez içeriğinde ağırlık verilen konu araştırmacı tarafından oluşturulan kategorilerle ilişkilendirilerek o kategori altında değerlendirilmiştir. Ayrıca araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği açısından “Eğitim Programları ve Öğretim” alanında uzman bir akademisyen tarafından da aynı işlemler gerçekleştirilmiş benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

1. Eğitim Programları Ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı nasıldır?

2019-2021 yılları arasında Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerine ait sayısal bilgiler Tablo-1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	n	%
2019	385	69,4
2020	150	27
2021-Mart Ayı-	19	3,42
Toplam	554	100

Tablo-1 incelendiğinde en fazla tez sayısının 2019 yılına ait olduğu görülmüştür (n=385). 2020 yılına ait 150 tez yazılmıştır. 2021 yılı mart ayına kadar ise YÖK tarafından 19 tez kabul edilmiştir.

2. Eğitim Programları Ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?

Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımı Tablo-2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Yüksek Lisans Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	n	%
Yıldız Teknik Üniversitesi	30	5,41
Marmara Üniversitesi	29	5,23
Erciyes Üniversitesi	28	5,05
Hacettepe Üniversitesi	25	4,51
Sakarya Üniversitesi	21	3,79
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	21	3,79
Düzce Üniversitesi	21	3,79
Kafkas Üniversitesi	20	3,61
İnönü Üniversitesi	19	3,42
Necmettin Erbakan Üniversitesi	19	3,42
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	18	3,24
Gaziantep Üniversitesi	17	3,06
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	17	3,06
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	17	3,06
Fırat Üniversitesi	16	2,88
Akdeniz Üniversitesi	15	2,7
Bilkent Üniversitesi	15	2,7
Bolu İzzet Baysal Üniversitesi	13	2,34
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	13	2,34
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	12	2,16
Afyon Kocatepe Üniversitesi	12	2,16

Gazi Üniversitesi	12	2,16
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	11	1,98
Bartın Üniversitesi	10	1,8
Adnan Menderes Üniversitesi	10	1,8
Uludağ Üniversitesi	10	1,8
Balıkesir Üniversitesi	9	1,62
Ege Üniversitesi	8	1,44
Kocaeli Üniversitesi	8	1,44
Siirt Üniversitesi	8	1,44
Atatürk Üniversitesi	8	1,44
On Dokuz Mayıs Üniversitesi	8	1,44
Osmangazi Üniversitesi	7	1,26
Pamukkale Üniversitesi	7	1,26
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	6	1,08
Ankara Üniversitesi	6	1,08
Mersin Üniversitesi	4	0,72
Yeditepe Üniversitesi	4	0,72
Dicle Üniversitesi	4	0,72
Anadolu Üniversitesi	3	0,54
İzmir Demokrasi Üniversitesi	3	0,54
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	0,36
Trakya Üniversitesi	1	0,18
Kırıkkale Üniversitesi	1	0,18
Bülent Ecevit Üniversitesi	1	0,18
Sivas Üniversitesi	1	0,18
Toplam	554	100

Tablo-2'ye göre 2019-2021 yılları arasında en çok tez yazılan üniversite Yıldız Teknik Üniversitesi'dir (n=30). Bu üniversitenin ardından sırasıyla Marmara Üniversitesi (n=29) ve Erciyes Üniversitesi (n=28) gelmektedir. Trakya Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Bülent Ecevit Üniversitesi ve Sivas Üniversitesi'nde ise birer tez ile listenin en sonunda yer almaktadırlar.

3. Eğitim Programları Ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin cinsiyete göre dağılımı nasıldır?

2019-2021 yılları arasında Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan tezler cinsiyet değişkenine göre incelenmiştir. Sonuçlar Tablo-3'te gösterilmiştir:

Tablo 3. Yüksek Lisans Tezlerinin Araştırmacının Cinsiyetine Göre Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Kadın	378	68,23
Erkek	176	31,76
Toplam	554	100

Tablo-3'e göre 2019-2021 yılları arasında Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan tezlerde kadınların sayısının fazla olduğu görülmüştür (n=378).

4. Eğitim Programları Ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin uygulanan yönteme göre dağılımı nasıldır?

Tablo 4. Yüksek Lisans Tezlerinin Uygulanan Yönteme Göre Dağılımı

Yöntem	n	%
Nicel Yöntem	280	50,54
Nitel Yöntem	138	24,9
Karma Yöntem	132	23,82
Meta-analiz	4	0,72
Toplam	554	100

2019-2021 yılları arasında Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan tezlerde daha çok nicel yöntemin tercih edildiği belirlenmiştir (n=280). Nitel yöntem ile nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanılan tez sayısı birbirine çok yakındır (n=138, n=132). Meta-analiz yöntemi kullanılan tez sayısı ise 4'tür.

5. Eğitim Programları Ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?

İncelenen 554 yüksek lisans tezinin veri toplama araçlarına göre dağılımı Tablo-5'te gösterilmiştir:

Tablo 5. Yüksek Lisans Tezlerinin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama Araçları	n	%
Ölçek	228	41,15
Ölçek + Görüşme Formu	80	14,44
Görüşme Formu	60	10,83
Doküman İncelemesi	47	8,48
Başarı Testi + Görüşme Formu	35	6,31
Başarı Testi	31	5,59
Ölçek + Başarı Testi	29	5,23
Ölçek + Başarı Testi + Görüşme Formu	14	2,52
Görüşme Formu + Doküman İnceleme	12	2,16
Gözlem Formu + Görüşme Formu	11	1,98
Başarı Testi + Günlükler	5	0,9
Ölçek + Gözlem Formu + Görüşme Formu	2	0,36
Toplam	554	100

Tablo-5 incelendiğinde en çok kullanılan veri toplama aracının ölçek olduğu görülmektedir (n=228). Ölçek aynı zamanda görüşme formu ile beraber de kullanılmıştır ancak araştırmacı tarafından bu durum ayrı bir kategori olarak ele alınmıştır (n=80). Sırasıyla görüşme formu, doküman inceleme, başarı testi + görüşme formu, başarı testi, ölçek + başarı testi, ölçek + başarı testi + görüşme formu, görüşme formu + doküman inceleme, gözlem formu + görüşme formu, başarı testi + günlükler ve ölçek + gözlem formu + görüşme formu gelmektedir.

6. Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin çalışılan örneklem grubuna göre dağılımı nasıldır?

Eğitim Programları ve Öğretim alanında 2019-2021 yılları arasında yapılan yüksek lisans tezleri çalışılan örneklem grubu açısından incelenmiştir. Sonuçlar Tablo-6'da gösterilmiştir:

Tablo 6. Yüksek Lisans Tezlerinin Örneklem Grubuna Göre Dağılımı

Örneklem Grubu	n	%
Öğretmenler	142	25,63
Ortaokul Öğrencileri	108	19,49
Üniversite Öğrencileri	90	16,24
Lise Öğrencileri	52	9,38
Doküman	46	8,3
Öğretmen + Veli	18	3,24
İlkokul Öğrencileri	17	3,06
Ortaokul Öğrencileri + Öğretmenler	16	2,88
Üniversite Öğrencileri + Akademisyen	13	2,34
Akademisyen	13	2,34
Diğer	12	2,16
Veliler	10	1,8
Okul Öncesi Öğrencileri	7	1,26
Lise Öğrencileri + Öğretmenler	6	1,08
İlkokul Öğrencileri + Öğretmenler	4	0,72
Toplam	554	100

Tabloda en fazla tercih edilen örneklem grubunun öğretmenler olduğu görülmektedir (n=142). Öğretmenlerin ardından ortaokul öğrencileri (n=108) ve üniversite öğrencileri gelmektedir (n=90). Araştırmacıların çalışacağı örneklem grubunu belirlerken birden çok grubu tercih ettiği de görülmüştür (Öğretmen + Veli, n=18; Ortaokul Öğrencileri + Öğretmenler, n=16; Üniversite Öğrencileri + Akademisyen, n=13; Lise Öğrencileri + Öğretmenler, n=6 ve İlkokul Öğrencileri + Öğretmenler, n=4). Eğitim dışı örneklem grubu tercih eden araştırmacılar da olmuştur (kabin memuru, işçiler, polisler vb.) ancak sayı olarak çok az oldukları için bu gruplar araştırmacı tarafından "diğer" başlığı altında toplanmıştır.

7. Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin örneklem grubunun büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?

Eğitim Programları ve Öğretim alanında 2019-2021 yılları arasında yapılan yüksek lisans tezleri örneklem büyüklüğü açısından incelenerek sonuçlar Tablo-7'de verilmiştir.

Tablo 7. Yüksek Lisans Tezlerinin Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Örneklem Büyüklüğü	n	%
0-200	292	52,7
201-500	168	30,32
501-999	64	11,55
1000 ve üzeri	30	5,41
Toplam	554	100

Araştırmacı tarafından örneklem büyüklüğü dört kategoriye ayrılmış ve yüksek lisans tezlerinin örneklem büyüklükleri bu kategoriler doğrultusunda incelenmiştir. Buna göre en fazla 0-200 aralığında olan örneklem büyüklüğü tercih edilmiştir (n=292). 201-500 aralığında örneklem

büyüklüğüne sahip 168 tez, 501-999 aralığında 64 tez ve 1000 ve üzeri örneklem büyüklüğüne sahip olan 30 tez vardır.

8. *Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin seçilen konulara göre dağılımı nasıldır?*

Eğitim Programları ve Öğretim alanında 2019-2021 yılları arasında yapılan yüksek lisans tezleri konularına göre incelenmiştir. Bu inceleme yapılırken konularda geçen bağımlı ya da bağımsız değişken baz alınmış ve elde edilen veriler araştırmacı tarafından sekiz kategoriye ayrılmıştır. Sonuçlar Tablo-8'de gösterilmiştir:

Tablo 8. Yüksek Lisans Tezlerinin Konuya Göre Dağılımı

Konu	n	%
Öğretme ve öğrenme strateji-stil-öğretimi	151	27,25
Eğitim programları ve değerlendirme	85	15,34
Tutum-İnanç ve Görüşler	66	11,91
Beceri ve öğretimi	62	11,19
Öğretme ve öğrenme yaklaşım/model/yöntem ve teknikleri	58	10,46
Öğretmen Eğitim Programları ve Öğretmen Yetiştirme	52	9,38
Eğitimde bilişim teknolojileri	39	7,03
Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi	13	2,34
Toplam	554	100

Bu tabloya göre en çok öğretme ve öğrenme strateji-stil-öğretimi kategorisinde tez konusu seçilmiştir (n=151). Bu kategoride üst bilişsel öğrenme ile ilgili, İngilizce öğretimi-öğrenimi öz-yeterlilikleri, matematik öğretimi-öğrenimi öz-yeterlilikleri gibi konular en çok tercih edilen konular arasındadır. İkinci en çok tercih edilen tez konuları eğitim programları ve değerlendirme kategorisindedir (n=85). Bu kategoride Türkçe, İngilizce, Matematik dersi öğretim programlarının karşılaştırılması, analiz edilmesi en fazla tercih edilen konulardandır. Tutum inanç ve görüşler kategorisinde ise en fazla değerler eğitime yönelik tutumlar, matematiğe karşı tutumlar, okuma-yazmaya yönelik tutum ve inançlar tercih edilmiştir (n=66). Yansıtıcı düşünmenin problem çözme becerileri ile ilişkilendirilmesi, eleştirel düşünme becerileri, matematiksel düşünme becerileri gibi konuların tercih edildiği kategori beceri ve öğretimi olarak isimlendirilmiştir (n=62). Öğretme ve öğrenme yaklaşım/model/yöntem ve teknikleri kategorisinde ise en çok yaşam boyu öğrenme, yöntem ve tekniklerin ders başarısına etkisi gibi konular tercih edilmiştir (n=58). Öğretmen eğitim programları ve öğretmen eğitimi kategorisinde en çok öğretmen adaylarının eğitimi, yeterlilikleri konuları üzerinde durulurken görev yapan öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri, yeterlilikleri de tercih edilen konular arasında olmuştur (n=52). Eğitim içerikli teknolojik konular eğitimde bilişim teknolojileri kategorisinde toplanmıştır (n=39). Bu kategoride en fazla uzaktan eğitim, web 2.0 araçları ve teknolojik yeterlilik konularının işlendiği görülmüştür. Son olarak yabancı uyruklu öğrencilere yönelik konular yabancı uyruklu öğrenciler kategorisinde toplanmıştır (n=13). Bu kategoride Suriyeli öğrencilerin uyum sorunları, dil problemleri, öne çıkan konular arasındadır.

9. *Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarının geçerlilik ve güvenirlik analizleri yapılmış mıdır?*

Bu araştırma kapsamında incelenen yüksek lisans tezlerinin geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinin araştırmacı tarafından yeniden yapıp yapılmadığı kontrol edilmiştir. Sonuçlar Tablo-9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Yüksek Lisans Tezlerinin Geçerlilik ve Güvenirlik Analizlerine Göre Dağılımı

Geçerlilik ve Güvenirlik Analizleri	n	%
Evet	516	93,14
Hayır	38	6,86
Toplam	554	100

Tablo-9'a göre araştırmacıların birçoğu (n=516) tezlerinde kullanmış oldukları veri toplama araçlarının geçerlilik güvenilirlik analizlerini yapmışlardır. 38 tezde ise veri toplama araçlarının geçerlik ve güvenilirlik analizi yapılmamıştır.

10. *Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarının araştırmacı tarafından geliştirilme durumları nasıldır?*

Araştırma kapsamında incelenen yüksek lisans tezlerinde veri toplama araçlarının araştırmacının kendisi tarafından geliştirilip geliştirilmediğine bakılmıştır. Sonuçlar Tablo-10'a yansıtılmıştır.

Tablo 10. Yüksek Lisans Tezlerinde Veri Toplama Araçlarının Araştırmacı Tarafından Geliştirilme Durumları

Araştırmacı Tarafından Yapılmış Mıdır?	n	%
Evet	298	53,79
Hayır	256	46,2
Toplam	554	100

Tablo-10 incelendiğinde Eğitim Programları ve Öğretim alanında 2019-2021 yılları arasında yapılan 554 yüksek lisans tezinin 298 tanesinde veri toplama aracı araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. 256 tane tezde ise araştırmacılar başkası tarafından geliştirilen veri toplama araçlarını kullanmışlardır.

Tartışma

Bu çalışmada Eğitim Programları ve Öğretim alanında 2019-2021 yılları arasında yapılan yüksek lisans tezleri incelenmiştir. Yöktez veri tabanından "Eğitim Programları ve Öğretim" alanına ait 2019 ile 2021 yılı mart ayına kadarki süre içerisinde yapılan 554 yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Tezler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda 2019 yılında yüksek lisans tezlerinin sayısının (n=385) 2020 yılına (n=150) göre daha fazla olduğu görülmüştür. Kozikoğlu ve Senemoğlu (2015) ile Özkal (2020)'in yaptığı araştırmalarda tezlerin yıllara göre dağılımında bu şekilde dalgalanma görülmemiştir. Bu dalgalanmanın sebebinin Covid-19 nedeniyle eğitim-öğretimin aksamaması ve tezlere yönelik sağlıklı veri toplamanın güçleşmesi olduğu düşünülmektedir.

Yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımında ise kabul edilen tez sayıları arasında büyük farklar görülmemiştir. Genel olarak kabul edilen yüksek lisans tez sayısının 10-30 arasında olduğu görülmüştür. Yıldız Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi ilk sıradaki üniversiteler olarak dikkat çekmektedir. Koç (2016) yapmış olduğu çalışmada 2005-2014 yılları arasındaki yüksek lisans tezlerinin üniversite değişkenine göre dağılımını incelemiştir. O çalışmadaki üniversite isimleri ile bu çalışmadaki üniversite isimleri büyük oranda benzerlik göstermektedir. Sadece üniversitelerin kabul edilen tez sayılarında artış olduğu görülmüştür.

Yüksek lisans tezlerinin cinsiyete göre dağılımında kadınlar lehine bir farkın olduğu görülmüştür (K=378, E=176). Hazır Bıkmaz, Aksoy, Tatar ve Atak Altınyüzük (2013) tarafından yapılan ve 1974-2009 yılları arasında yapılan tezlerin incelendiği araştırmada erkekler lehine bir fark bulunmuşken Koç (2016) ve Özkal (2020) yapmış oldukları araştırmalarda kadınlar lehine bir fark bulmuşlardır. Bu araştırma da Koç (2016) ve Özkal (2020)'ın yapmış olduğu araştırmalarla benzerlik göstermektedir. Son yıllarda kadın araştırmacıların "Eğitim Programları ve Öğretim" anabilim dalına ilgilerinin erkeklere göre fazla olduğu söylenebilir.

Yüksek lisans tezlerinde kullanılan araştırma yöntemleri içerisinde en çok nicel yöntemin kullanıldığı görülmüştür. Nicel araştırma yöntemi kapsamında ilişkisel tarama, betimsel tarama ve ön test-son test deneysel modellerin daha fazla kullanıldığı görülmüştür. Karma ve nitel araştırma yöntemleri ise birbirine yakın sayıdadır. Araştırma bu haliyle yapılan diğer araştırmalarla benzerlik göstermektedir (Altın, 2004; Tavşancıl vd., 2010; Gömleksiz ve Bozpolat, 2013; Ozan ve Köse, 2014). Bu durum araştırmalarda hala nicel yöntemlere daha çok yer verildiğini göstermektedir. Nicel araştırma yönteminde veri toplamanın ve analiz yapmanın araştırmacıya daha kolay geldiği düşünülmektedir. Nitekim araştırmada ölçek kullanımının da fazla olduğu görülmüştür. Bu durum ortaya atılan bu düşünceyi destekler niteliktedir.

Yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçları içerisinde en çok ölçeklerin kullanıldığı görülmüştür. Ayrıca ölçekler karma araştırmalarda daha sağlıklı sonuçlar elde edilmesi amacıyla görüşme formları, başarı testleri ve gözlem formları ile birlikte kullanılmıştır. Veri çeşitliliğini sağlamak adına ölçeklerin farklı veri toplama araçlarıyla birlikte kullanıldığı düşünülmektedir. Gömleksiz ve Bozpolat (2013)'ın Eğitim Programları ve Öğretim alanında 2012 yılına kadarki süreyi kapsayan yüksek lisans tezlerini incelediği araştırmasında da ölçeklerin en fazla tercih edilen veri toplama aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine Saracaloğlu ve Dursun (2010) tarafından yapılan araştırmada da ölçeklerin daha fazla kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum ölçek kullanımının hala yaygın olduğu göstermektedir. Araştırmacıların geliştirilmiş olan, hazır ölçekleri kullanmaları araştırmayı daha kısa sürede tamamlamalarını sağladığı için ölçek kullanımının yaygın olduğu düşünülmektedir. Nitekim; bu araştırmada araştırmacının kendi geliştirmiş olduğu veri toplama araçlarının incelendiği soruda, daha çok görüşme formları, gözlem formları ve başarı testlerinin araştırmacı tarafından geliştirildiği görülmüştür. Bu durum da mevcut düşünceyi desteklemektedir. Araştırmada ölçeklerin yanı sıra, gözlem formları, başarı testleri ve doküman inceleme de çok tercih edilen diğer veri toplama araçları olarak dikkat çekmektedir.

Yüksek lisans tezlerinde tercih edilen örneklem grupları incelendiğinde en çok öğretmenlerle çalışıldığı görülmüştür. Ortaokul öğrencileri ve üniversite öğrencileri (öğretmen adayları) ise sırasıyla 2. ve 3. sırada yer almaktadır. Ayrıca bazı araştırmalarda öğretmenlerin öğrenci ve velilerle birlikte tercih edildiği görülmüştür. Özellikle farklı örneklem gruplarından elde edilen verilerin araştırmanın sağlıklı sonuçlar vermesi adına yapıldığı düşünülmektedir. Gömleksiz ve Bozpolat (2013) ve Yeşilpınar Uyar (2016) da yaptığı araştırmalarda en çok öğretmenlerle çalışıldığı sonucuna varmıştır. Bu durum öğretmenlerin daha tercih edildiğini gösterirken aynı zamanda öğretmenlerin de yapılan araştırmaları katılım gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Tercih edilen örneklem grubu büyüklüğüne bakıldığında 0-200 aralığında daha çok tezin olduğu görülmüştür. Özellikle nicel araştırma yönteminin deneysel modellerinde ve nitel araştırma yöntemlerinde daha az örneklem sayısı tercih edilmiştir. Deneysel model ve nitel araştırma yönteminde örneklem sayısı arttıkça verilerin analizinde güçlük yaşanabilmektedir. Bu nedenle sayının az tutulduğu düşünülmektedir. 1000 ve üzeri örneklem sayısı tercih eden tezlerin sayısı ise diğer kategorilere göre oldukça azdır (n=30).

İncelen tezlerin konu dağılımına bakıldığında; özellikle İngilizce ve matematik derslerinin öğretimi, öğrenci ve öğretmenlerin öz yeterliliklerinin konu olarak daha çok tercih edildiği görülmektedir. Konu dağılımında eğitim programları ve değerlendirilmesi ikinci sırada yer almaktadır. Türkçe öğretim programları, İngilizce ve matematik öğretim programlarının incelenmesi, Türkiye’de uygulanan eğitim programının diğer ülkelerin eğitim programlarıyla karşılaştırılması konuları daha çok tercih edilen konular arasındadır. Üst düzey düşünme becerileri ile öğretim yöntem ve tekniklerinin derslere etkisi yine çok tercih edilen konulardandır. Özellikle son yıllarda teknolojik gelişmelerin eğitim içerisinde fazlasıyla yer etmesinden dolayı eğitimde bilişim teknolojileri ve web 2.0 araçlarının daha fazla tercih edilebileceği düşünülmektedir. Yine son yıllarda ülkede artan yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştığı sorunlar da tezlerin ilerleyen yıllardaki konuları arasına girebilir. Araştırma, tercih edilen konular açısından literatürdeki bazı araştırmalarla sonuçları açısından benzerlik göstermektedir (Hazır Bıkmaz, Aksoy, Tatar ve Atak Altınyüzük, 2013; Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015; Yetkiner, Acar, Erdol ve Ünlü, 2019; Özkal, 2020).

İncelenen yüksek lisans tezlerinde araştırmacıların uygulanacak olan ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlik analizlerini tekrar yaptığı tespit edilmiştir (n=516). Ölçek, görüşme formu, başarı testi ya da gözlem formlarında geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılarak veri toplanmaya başlamıştır. Araştırmaların sağlıklı yürütülebilmesi açısından veri toplama araçlarının benzer nitelikteki farklı örneklem grupları üzerinde benzer ya da yakın sonuçlar vermesi veri toplama araçlarının geçerliliği ve güvenirliliği açısından önemlidir. Yapılan tezlerin büyük bir çoğunluğunda bu durumun göz önünde bulundurulduğu söylenebilir.

Tezlerde kullanılan veri toplama araçlarının araştırmacı tarafından geliştirilip geliştirilmediği de kontrol edilmiştir. Veri toplama aracının araştırmacı tarafından geliştirildiği tez sayısı ile önceden geliştirilen bir veri toplama aracının kullanıldığı tez sayısının birbirine yakın olduğu görülmüştür. Özellikle nitel araştırmalardaki görüşme ya da gözlem formlarının ve nicel araştırmalarda kullanılan başarı testlerinin birçoğunun araştırmacılar tarafından geliştirildiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca nicel araştırmalarda kendi ölçeğini geliştirip kullanan araştırmacılar da mevcuttur. Yine yabancı araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçeklerin Türkçeye uyarlamasını yapan araştırmacılar da vardır. Ancak nicel araştırmalarda bir başkası tarafından geliştirilen ölçekleri ya da başarı testlerini kullanan araştırmacıların sayısı da az değildir. Araştırmacının kullanacak olduğu veri toplama araçlarını kendisinin geliştirmesi deneyim açısından kendisine katkı sağlayabilir. Ayrıca özellikle geliştirilen görüşme formları, gözlem formları ya da başarı testleri araştırmacının araştırdığı konu üzerindeki hakimiyetini artırabilir. Ancak bu, araştırmacı kendi veri toplama aracını geliştirmezse konu hakim olamaz anlamına da gelmemektedir. Elbette araştırmacılar önceden geliştirilmiş olan veri toplama araçlarını kullanabilir.

Sonuç ve Öneriler

Eğitim Programları ve Öğretim alanında 2019-2021 yılları arasında yapılan yüksek lisans tezlerinin incelendiği bu araştırmada amaç, Eğitim Programları ve Öğretim alanında son yıllardaki eğilimleri tespit edebilmektir. Yapılan incelemeler sonrasında son yıllarda yüksek lisans tezlerinin sayısında bir azalma söz konusudur. Ayrıca son yıllarda yüksek lisans tezlerinde kadınların sayıca bir üstünlüğü vardır. Bu durum cinsiyet faktörünün lisansüstü eğitimde etkili olmadığını göstermektedir. Çalışılan örneklem grubunda eğitim programlarının uygulayıcıları olarak öğretmenler daha fazla tercih edilmiştir. Öğretmenlerin algılarının, yeterliliklerin program açısından önemli olduğu öngörülse de eğitimin diğer paydaşlarının da program üzerindeki etkisi yadsınamaz. Bu nedenle öğretmenler dışındaki paydaşlarla çalışmaların sayısı da artırılmalıdır. Araştırma yöntemlerinde nicel araştırma yöntemleri daha çok kullanılırken örneklem sayılarının çok yüksek olmadığı görülmüştür. Araştırmacılar daha sağlıklı veriler elde etmek adına kullanmış oldukları veri toplama araçlarının geçerlilik ve güvenilirlik analizlerine özen göstermektedirler.

Genel olarak araştırmacıların Eğitim Programları ve Öğretim alanında konulara yöneldiği sonucuna varılmıştır. Öğretim stratejileri, eğitim programları, öğretim programları, yöntem ve tekniklerin derslere etkisi, öğretmenlerin eğitimi, eğitimde teknolojik gelişmeler gibi konular araştırmacıların yöneldiği eğilimi göstermektedir.

Araştırma sonucunda şu öneriler sunulmaktadır:

- Bu araştırma sonuçlarına göre Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalının amacına uygun araştırmalara devam edilmelidir.
- Araştırmacılar tarafından benzer veya tekrar edilen konular tespit edilerek farklı araştırma konuları tercih edilebilir.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Yazarların her birinin çalışmaya katkı oranı %50+%50 oranındadır.

Çıkar Beyanı

Bu çalışmada yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Aktan, S. (2015). John Franklin Bobbitt'te Program Düşüncesinin Gelişimi: Tarihsel Bir İnceleme. *International PeriodicalfortheLanguages, LiteratureandHistory of Turkishor Turkic*, 10(15), 35-50. DOI: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8893>
- Alhas, A. (2006), *Lisansüstü Eğitim Yapmakta Olan Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Lisansüstü Eğitime Bakış Açuları (Ankara İli Örneği)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altın, N. (2004). *Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin analizi [Ankara, Gazi ve Hacettepe Üniversitesi] (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Ankara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Atik Kara, D., Kürüm Yapıcıoğlu D. ve Sever, D. (2020). Eğitim Programları ve Öğretim Lisansüstü Eğitim Programlarının İncelenmesi. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, 4 (2), 163-190. <https://doi.org/10.34056/aujef.712801>
- Aşıroğlu, S. (2020). Eğitim Programları ve Öğretimde Karma Yönteme Dayalı Doktora Tezlerinin İncelenmesi . *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 354-367. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egitim/issue/54643/769949>
- Bolat, Y. (2017). Eğitim programı okuryazarlığı kavramı ve eğitim programı okuryazarlığı ölçeği. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(18), 121-138. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12103>
- Brinkerhoff, B., Brethower, D. M., Nowakowski, J. ve Hluchyj, T. (1983). *Program evaluation: A practitioner's guide for trainers and educators*. Boston: Klumer-Nijhoff.
- Bümen, N. T. ve Aktan, S. (2014). Yeniden kavramsallaştırma akımı ışığında Türkiye'de eğitim programları ve öğretim alını üzerine öz-eleştirel bir çözümleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 1123-1144. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/22601/241485> adresinden 01.06.2021 tarihinde alınmıştır.
- Creswell, J. W. (2005). *Educational research: planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research* (2. bs.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Çapuk, S. (2014). *Türkiye ve ABD'de Yürürlükte Olan "Eğitim Programları Ve Öğretim" Alanındaki Yüksek Lisans Ve Doktora Programlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Fakültesi, Malatya.

- Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya*. (10. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö., Ayvaz, Z. ve Köksal, N. (2008). Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan tezlerin konularının ve yöntemlerinin incelenmesi. *II. Lisansüstü eğitim sempozyumu (26-28 Eylül 2008) bildiri kitabı*, 64-69.
- Dursun, F. ve Yar Yıldırım, V. (2020). Eğitim Programları ve Öğretim Alanındaki Lisansüstü Öğrencilerin Lisansüstü Öğrenim Sürecine İlişkin Görüşleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (3), 370-390. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.745499>
- Erbilge, A. E. (2019). *Türkiye, Kanada Ve Hong Kong'un Ortaokul Matematik Öğretim Programlarının Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gömleksiz, M. N. ve Bozpolat, E. (2013). Eğitim programları ve öğretim alanındaki lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(7), 457-472. <https://doi.org/10.9761/JASSS1769>
- Görgeç, İ. (2014). Program Geliştirmede Temel Kavramlar. Şeker, H. (Ed). *Eğitimde Program Geliştirme (3. Baskı)* içinde (1-18). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Hazır Bıkmaz, F., Aksoy, E., Tatar, Ö. ve Altınyüzük, C. A. (2013). Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan doktora tezlerine ait içerik çözümlemesi (1974-2009). *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 38 (168), 288-303. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/1627> adresinden 01.06.2021 tarihinde alınmıştır.
- Kavcar, C. (1976). Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Derleyen, Cahit Kavcar). *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi 10. Yıl Yayınları No.1*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Koç, E. S. (2016). Türkiye'de ilköğretim programlarının değerlendirilmesine yönelik yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 16 (1), 198-216. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2016.16.1-5000182918>
- Kozikoğlu, İ. ve Senemoğlu N. (2015). Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan doktora tezlerinin içerik analizi (2009-2014). *Eğitim ve Bilim*, 40 (182), 29-41. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2015.4784>
- Oliva, P. F. (2009). *Developing the curriculum*. (7th Edition). Boston, MA: Ally and Bacon.
- Ornstein, C. A. & Hunkins, P. F. (2017). *Curriculum: foundations, principles and issues*. Pearson Education, Inc.
- Ozan, C. ve Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya Üniversitesi Journal of Education*, 4(1), 116-136. <https://doi.org/10.19126/suje.76547>
- Özdemir, M. Ç. ve Arı, A. (2008). Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında Yapılmış Bazı Doktora Tezlerinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü II. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu*, (26-28 Eylül 2008), (s.40-63).
- Özkal, N. (2020). Eğitim Programları ve Öğretim Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi: 2015-2019. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15 (25), 3415-3442. <https://doi.org/10.26466/opus.647030>
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3. bs.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.
- Pinar, W. F., Reynolds, W. M., Slattery, P. & Taubman, P. M. (2004). *Understanding curriculum: An introduction to the study of historical and contemporary curriculum discourses*. New York: Peter Lang.
- Saracaloğlu, A. ve Dursun, F. (2010). Türkiye'de eğitim programları ve öğretim alanındaki lisansüstü tezlerin incelenmesi. *1. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi Tam Metinler Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sarıgöz, O. (2016). Anthropological attitudes and views of the teachers towards lifelong learning. *The Anthropologist*, 24(2), p. 598-610. <http://doi.org/10.1080/09720073.2016.11892054>
- Stufflebeam, D. (2000). (1978). Meta-evaluation: An overview. *Evaluation and Health Profession*. 1(1), 17-43.

- Şahin, Ş., Ökmen, B., Boyacı, Z., Kılıç, A. ve Adıgüzel, A. (2018). Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı İhtiyaç Analizi. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 12(3). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/higheredusci/issue/61497/918228> adresinden 01.06.2021 tarihinde alınmıştır.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development—Theory and practice*. New York: Brace & World Inc.
- Tanju, G. (1990). *Eğitim bilimleri 1. ulusal kongresi değerlendirme raporları program geliştirme anabilim dalı sonuç raporu*.
- Tanner, D. & Tanner, L. (2007). *Curriculum deveelopment: Theory into practice* (4. bs.). Upper Saddle River, New Jersey Columbus, Ohio: Pearson Publication, Inc.
- Tavşancıl, E., Çokluk, Ö., Çıtak, G. G., Kezer, F., Yıldırım, Ö. Y., Bilican, ... Özlem, D. T. (2010). *Eğitim bilimleri enstitülerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin incelenmesi (2000-2008)*. Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Kesin Raporu.
- Tyler, R. W. (1962). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chiago: The University of Chiago Press.
- Varış, F. (1996).*Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Alkım Yayınları
- Yeşilpınar Uyar, M. (2017). Eğitim Programları ve Öğretim Alanına Yönelik Bir Dergideki Araştırmalara İlişkin İçerik Analizi: 2002-2015. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25 (3), 1009-1024. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/29417/320512> adresinden 01.06.2021 tarihinde alınmıştır.
- Yetkiner, A., Acar Erdol, T., ve Ünlü, Ş. (2019). Content Analysis of PhD Dissertations on Curriculum Evaluation (1996-2017). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (1), 247-269. <https://doi.org/10.17556/erziefd.443298>
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- <https://epo.sakarya.edu.tr/> Erişim Tarihi: 27.07.2022

EXTENDED SUMMARY

Education is one of the most important building blocks for societies to make progress and adapt to changing world conditions. Developed societies see investments in education as investments in the future. From this point of view, education; becomes one of the indispensable elements for the development of a society. Education consists of many components (student, teacher, education program, teaching service, etc.). All components are of great importance for the education system. The education program is also in an important position in terms of the education system. Educational program; It is the learning-teaching experiences carried out in order to gain the characteristics determined in line with the expectations of the society (culture, politics, philosophy, economy, religion, etc.) and the needs of the people (Oliva, 2009; Sarıgöz, 2016; Ornstein & Hunkins, 2017). Curriculum is the instructional programming to be carried out in order for the designed educational programs to be functional.

In order for education to take place, a training program is needed first. After the acquisitions that need to be gained in this training program are determined, the teaching phase begins. Curriculums are prepared in order for the teaching to take place in a planned and programmed manner. Course schedules are determined in line with the prepared curriculum. Then, in line with the curriculum, a unit plan and, at the last stage, a lesson plan are prepared. When this process is carried out in a healthy way, education is realized.

As a result of the literature review, it has been seen that many studies have been carried out in the field of Education Programs and Instruction in the field of master's and doctorate (Altın, 2004;

Demirel, 2007; Demirel, Ayvaz and Köksal, 2008; Özdemir and Arı, 2008; Saracaloğlu and Dursun, 2010; Bıkmaz, Aksoy). , Tatar, and Atak Altınyük, 2013; Shirtless and Bozpolat, 2013; Kozikoğlu and Senemoğlu, 2015; Özkal, 2020). Studies are different in terms of variables. However, it has been observed that most of the master's and doctoral theses do not cover the last periods. It has been determined that the theses covering the current dates are mostly doctoral theses. However, recently, the number of master's theses written within the scope of Curriculum and Instruction has increased considerably. Although the variables in this research are similar to previous studies, it is aimed to provide more up-to-date information by examining the master's theses written in the last period (2019-2021).

The ultimate aim of the research; It is to determine the research trend of the master's theses made within the scope of Curriculum and Instruction between the years 2019-2021. For this purpose, answers to the following questions were sought;

In the Master's Theses in the Field of Curriculum and Instruction;

- 1) What is the distribution by years?
- 2) What is the distribution according to universities?
- 3) What is the distribution by gender?
- 4) What is the distribution according to the method applied?
- 5) What is the distribution according to data collection methods?
- 6) What is the distribution according to the sample group studied?
- 7) What is the distribution according to the size of the sample group?
- 8) What is the distribution according to the selected topics?
- 9) Were the validity and reliability analyzes of the data collection tools used?
- 10) How is the development status of the data collection tools used by the researcher?

Method

In this study, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. In this research, document analysis was used as a document because the master's theses made in the Department of Education Programs and Instruction between the years 2019-2021 were examined.

In order to be examined in this research, a detailed search was made in the Yöktez database under the title of Curriculum and Instruction Department. 556 master's theses reached were included in the analysis.

While analyzing the data, content analysis, which is one of the qualitative research method data analysis techniques, was used. Since the master's theses examined in this study are written documents and categorized in terms of certain variables, it was deemed appropriate to use content analysis.

Findings

The most master's theses (n=385) were made in 2019. In 2020, 150 master's theses were examined. Until March 2021, 19 theses were accepted. Between the years 2019-2021, the most theses were made by Yıldız Technical University (n=30). Marmara University (n=29) and Erciyes University (n=28) come respectively. It was observed that the number of women was higher in the theses made in the field of Curriculum and Instruction between the years 2019-2021 (n=378). The number of men is less than half of the number of women (n=176). It was determined that the quantitative method was preferred more in the theses made in the field of Curriculum and Instruction between the years 2019-2021 (n=280). The number of theses using the qualitative method and mixed method is very close to each other (n=138, n=132). The number of theses using meta-analysis method is 4. It has been seen that

the most used measurement tool in theses are scales. It is seen that the most preferred sample group is teachers (n=142). Secondary school students (n=108) and university students (n=90) follow the teachers. The sample size was divided into four categories by the researcher and the sample sizes of the master's theses were examined in line with these categories. Accordingly, the sample size in the range of 0-200 at most was preferred (n=292). There are 168 theses with a sample size of 201-500, 64 theses between 501-999 and 30 theses with a sample size of 1000 or more.

Discussion and Conclusion

The aim of this research, which examines the master's theses made between 2019-2021 in the field of Curriculum and Instruction, is to determine the trends in the field of Curriculum and Instruction in recent years. After the examinations, there has been an increase in the number of master's theses in recent years. Considering the distribution of theses by universities, this increase can be clearly seen. It has been concluded that many universities throughout the country offer postgraduate education in the field of Curriculum and Instruction. In addition, in recent years, women have a numerical advantage in master's theses. This shows that women can now pursue an academic career more easily. In the sample group studied, teachers were preferred more as the implementers of the training programs. While quantitative research methods are used more in research methods, it has been observed that the sample numbers are not very high. This shows that experimental models are used more than quantitative research methods. Researchers pay attention to the validity and reliability analyzes of the data collection tools they use in order to obtain healthier data.

In general, it has been concluded that researchers tend to focus on issues in the field of Curriculum and Instruction. Subjects such as teaching strategies, curricula, curricula, the effects of methods and techniques on lessons, teacher training, and technological developments in education show the tendency of researchers.

As a result of the research, the following suggestions are offered:

- According to the results of this research, studies on current issues in the field of Curriculum and Instruction can be carried out.
- Similar or repetitive topics can be identified and different research topics can be preferred.